

MÚSICA

Slipknot, Savatage,
Scorpions i Judas Priest, al
Rock Fest del juny de 2025

PANTALLES

Bola de Drac: torna en Son
Goku en català a TV3

EL

MAGAZÍN

Núm. 358

Dijous, 5 de desembre de 2024

FEL FAIXEDAS

“L’avi era un
malalt del seu
instrument i de
la música”

ENTREVISTA

FEL
FAIXEDAS

“Què li havia d’explicar jo, a l’àvia, que havia conviscut a la postguerra amb un marit músic?”

Fel Faixedas (Arbúcies, 1970) va descobrir de jove que compartia una faceta artística amb el seu avi Pitu, a qui no va arribar a conèixer. Ell volia ser actor de teatre, i l’avi va ser músic. Un dels millors de l’Orquestra Maravella, quan aquesta era la més internacional de Catalunya. Ara s’ha endinsat més en la història d’en Pitu, el saxofonista, i d’aquí n’ha sortit un llibre, ‘M’hauria agradat coneixe’t’ (Univers). Una història personal i familiar que, d’alguna manera, és també la història d’una Catalunya popular.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Aquest llibre és la història teva i de l’avi, però molt més. Quan va començar ho tenia clar, o va anar creixent mentre el feia?

És així. Començo a escriure tal com soc jo. Soc un apassionat, i necessito abocar-ho tot. Després ordeno quatre coses, i a mesura que vaig fent sento la necessitat d’explicar el meu poble, els meus amics, la família... la necessitat d’entendre’m. En cap moment em plantejava d’escriure un llibre i dir això, això i això. A mesura que buscava coses del meu avi músic, trobava llibres que parlaven d’Arbúcies, persones que em parlaven de futbol... i tot ho trobava tan apassionant que ho abocava tot. Vaig tenir la sort de tenir clar de seguida la fórmula de parlar del meu avi i de mi alternativament. I això va sortir de forma gairebé inconscient. Els que ens dediquem a parir coses, sigui teatre o siguin llibres, sabem que l’atzar ens porta a llocs magnífics.

Hi ha un punt d’arrencada, una espurna. I té a veure amb Albert Om i el programa de ràdio *Islàndia* que feia a RAC1. Li va collir un comentari al vol i, com a bon periodista, va furgar.

És com un cabdell de llana que el tens quiet i en el moment que el tires es descabdella i comença a sortir tot. Albert Om sabia aquesta història perquè n’haviem parlat en converses. Quan un dia en vaig parlar per la ràdio, ell, que és molt *punyetero*, em va demanar que ho expliqués, i ho vaig fer. El meu avi, que havia de ser

un pagès, era l’hereu i quan tenia 15 anys va renunciar-hi pel seu somni de ser músic. I no en sabia res més, o potser l’àvia m’ho havia explicat i no me’n recordava, perquè quan ets adolescent no en fas cas... i ara, les vegades que he pensat que tant de bo hi fos. Explico el poc que sé, i passa allò de la màgia de la ràdio, que truca un oient. No hi ha res que tingui aquesta immediatesa.

El va sorprendre? Va dir que si en Faixedas volia saber coses del seu avi, que li truqués.

Primer vaig pensar que no fos la broma d’algun amic, però tal com va venir l’Eva –la productora del programa– ja semblava que anava de debò. RAC1 té 15 pisos i encara no havia arribat al carrer que ja li estava trucant: un músic jubilat, Josep Loredó, que fa molts anys que es dedica a recollir històries de músics. Té un blog, i vaig veure que tothom el coneix. Està fent una feina que penso que la Generalitat l’hauria d’ajudar perquè ho està fent amb col·laboradors. El dia que no hi sigui ell, la seva feina quedarà per a la història!

Aquell dia li va venir a la memòria un comentari de l’àvia. Feia els seus primers bolos com a actor de teatre i un dia, tot marxant de casa, li demana: “I avui, on vas a treballar?”. La paraula clau aquí és *treballar*.

Primer em vaig posar a riure. Treballar? No tinc pas la peixateria de casa, jo. I ella em diu que no és pas tonta, que això ja ho sap, però que la gent ve a veure’m actuar. I que ho he de tenir clar! De la manera que m’ho va dir, i amb el seu posat em vaig envalentir: estava clar, jo era

“Aquell noi fill d’un pagès, de cop i volta era a Suïssa durant quatre mesos fent un concert cada tarda i un ball cada nit en casinos plens, amb dues mil persones. És molt bèstia, ara no ens ho imaginem!”

professional! I tot just si havíem fet tres funcions, i ningú ens hi considerava. Ella va ser la primera. I vaig pensar que, amb l'àvia, de tonteries les justes. Els amics o la mare et deien que si ens en sortirem no, del teatre. La mare devia pensar al principi que tant de bo no me'n sortís i continués amb la peixateria de casa. Però què li havia d'explicar, a l'àvia, que havia conviscut a la postguerra amb un marit músic? Si hi vas, ves-hi seriosament.

Que era el que deia el seu avi, oi? A mitges, no.

Exacte. Si s'hi ha d'anar, s'hi va. Per a ell era sagrat. El febrer de l'any 1964 va marxar de gira a Suïssa amb la Maravella ben malalt. I l'àvia ja li deia, on anava d'aquella manera. L'avi li diu: “Si jo no faig el solo, qui el farà?”. Després ja es cuidarà, però l'orquestra és la prioritat. I allà va empitjorar, i quan va tornar es va morir. Hi ha també el detall aquell que m'ha explicat tantes vegades el meu pare: quan tornava de gira, deixava a casa la roba bruta, i se n'anava al bar a explicar-ho als amics, a la gent del poble. Quan tornava a casa, desmuntava el saxo peça per peça. Per fer això n'has de saber molt, avui els saxofonistes més bons com Pep Poblet l'envien a un lutier que els ho arregla. I l'avi ho feia a la taula del menjador: tota la família sabia que en aquell moment no podien entrar-hi, el tenia allà a sobre, peça per peça.

Descobrim al llibre, de mica en mica, qui era l'avi Pitu. Aquest home que havia d'anar per pagès i va acabar com a músic. Igual que vostè havia de ser peixater i va acabar d'actor. Són històries paral·leles.

Ell era, en aquest sentit, més potent que jo. Amb 15 anys no ho tenia tan clar, i tinc la sensació que fins fa ben poc no he sabut què volia ser de gran.

Tenia una síndrome de l'impostor pujant a l'escenari, de pensar per què jo soc aquí si hi ha gent molt més bona que jo fent aquesta feina? Potser vam tenir sort: un estiu ens vam posar un nas de pallaso, tres tios fent exercicis... i van tenir la sort d'arribar en aquell lloc i aquell moment, amb una qualitat que era el que el públic necessitava. Ell no, ho sabia abans. Era el seu somni.

En un moment en què ser músic, generalment, no era anar a un conservatori...

No, no... el mestre Lluís Torras li ensenya quatre nocions, i a partir d'aquí és molt autodidacta. Després sí. Lluís Ferrer, quan aixeca la Maravella, va a buscar uns mestres de cada instrument: ell ja sabia que en Faixedas era dels millors saxofonistes. Però crec que es fan músics de debò a la Maravella. Passen d'allò que feien els caps de setmana amb les altres orquestres, quan anaven de festes majors, a tocar tres-cents dies a l'any, fent concerts a Suïssa, Itàlia o Portugal. En Vèlio, que va ser amic de l'avi i surt al llibre, m'explicava que a les tardes, havent dinat, se n'anava a assajar i s'hi passava tota la tarda. Era un malalt del seu instrument i de la seva feina. Per això m'hauria agradat coneixe'l... quina merda que no poguéssim conviure uns quants anys.

De fet, la seva vocació artística també va començar volent ser músic, no?

Això sí que ho tenia clar. El teatre va venir després de rebot. Si ell hagués estat viu, potser hauria seguit el camí. És la vida.

Retrata un món d'Arbúcies, que podia ser el de molts altres pobles. Dues orquestres ja abans de la Guerra Civil, un caliu com el de les bandes al País Valencià...

Miri que jo soc futbolero, però és després de la

guerra que la gent acaba anant més al camp perquè amb el futbol tot és més fàcil. Abans hi havia els equips de les orquestres, i fins i tot els cors, que eren els seus braços armats, per ser més a favor d'una orquestra o de l'altra... jo soc de la Castanyer o jo soc de la Principal. El fervor que veus al camp de futbol era més cultural: qui no era al cor o a l'orquestra, el trobaven fent teatre o escrivint poemes. I tot això se'n va anar en orris. A mi m'hauria agradat viure a principis del segle passat, quan tot bullia culturalment,

Ara no ens fem a la idea del que era l'Orquestra Maravella als anys 50 i 60? Del que representava per a aquells músics?

No. Aquell noi fill d'un pagès, de cop i volta era a Berna –per exemple– durant quatre mesos, fent un concert cada tarda i un ball cada nit en casinos plens amb dues mil persones... és molt bèstia. Guanyaven molt. Però a la seva dona, amb dos nens petits i havent passat una guerra, li arriben els diners cada vegada que torna, perquè no hi ha transferències. El meu avi anava al bar i era l'amo, tenia necessitat d'explicar el que havia vist. Va portar una tele, de les primeres d'Arbúcies! Ara no passa això, que una orquestra de poble se'n pugui anar a l'estranger i triomfar d'aquesta manera.

La Maravella era la més destacada de Catalunya?

Sí, l'única internacional. I de les millors d'Europa, al costat d'alguna orquestra alemanya. Quan el mestre Ferrer la va crear, venia d'altres orquestres, igual que el meu avi. I el que tenien clar és que si en volien viure, a part de fer festes majors a l'estiu i algun ball d'hivern aquí, havien de sortir i obrir mercat. Diuen que Lluís Ferrer, més que un gran músic era un gran comercial, i un visionari que va posar el *show* al servei de la música. M'agrada explicar que els primers cops que anaven a Suïssa, com que el viatge és molt llarg, s'havien de quedar a dormir en algun lloc. Paren en un hotel i els diuen que són una orquestra, que si poden dormir els faran ball, com a intercanvi. L'any següent ja feien el mateix, però cobrant, i el mestre Ferrer aconsegueix una gira mentre fan ruta fins a Suïssa.

Hem d'aprofitar la gent gran que tenim al voltant?

Als meus fills sempre els ho dic, que escolin l'avi –el meu pare– perquè un dia no el tindran. I et miren amb una cara com volent dir “que pesat que ets!”. No ho faran, com no ho vaig fer prou jo amb l'àvia. Quan som joves, no en som conscients.

Amb l'àvia va tenir una connexió especial?

Va ser la que em va criar, els meus pares treballaven. Hi vaig tenir una relació molt bonica.

Més enllà de la història de l'avi músic, al llibre hi van sortint altres qüestions personals de la vida de Fel Faixedas. Com la mort de la mare, que li comuniquen just abans de sortir a l'escenari en una funció. Pensava que acabaria explicant tot això, o va sortir a mesura que escrivia?

No era pensat prèviament, però em sembla que, inconscientment, estava preparat per escriure-ho. Anava buidant i va sortir. És de les parts importants de la meua vida.

Amb Carles Xuriguera estan fent ara, precisament, un espectacle que es diu *Les mares*. Les han volgut homenatjar?

Per una vegada no serem modestos: n'estem molt contents. És un tipus d'espectacle que no havíem fet mai, i que és un homenatge a les mares del món a partir del que fem a les nostres, que van morir ara fa uns vint anys, gairebé paral·lelament. No van ser, posem per cas, unes heroïnes de la Guerra Civil, ni són com les heroïnes empoderades d'avui en dia. Són dones d'aquestes que es van dedicar a cuidar els fills, els pares i la família, a treballar i potser a passar sense pena ni glòria. L'espectacle és un viatge de sensacions, en què la gent riu molt... i plora molt. No havíem aconseguit mai tenir un espectacle tan potent. Aquests dies estem a Salt, al Temporada Alta, i després comencem la gira. Entre el març i l'abril farem temporada a Barcelona, al Poliorama. No ens ho pensàvem!

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

'Riders'

Hi ha una economia de l'exclusió i de la misèria que ha creat fenòmens curiosos com és que individus amb bicicletes i una caixa et portin a casa qualsevol necessitat o capritx, qualsevol dia, a qualsevol hora, faci fred o calor, nevi o plogui. Perquè això sigui possible cal una demanda suficient basada en comportaments aristocràtics de voler ser servits i que se'ns satisfaci qualsevol extravagància fora d'hora. El fet de permetre'ns-ho ens fa sentir que formem part de l'elit o d'un grup social privilegiat. Més que necessitat d'alguna cosa, volem sentir que, ni que sigui momentàniament, algú està per sota nostre, ens serveix, som reines per un dia. Aquest comportament el pot tenir tothom, no cal ser de casa bona i mals hàbits. Són precisament la gent més humil els que gaudeixen més de sentir-se distingits i rellevants. Entre els serveis prestats, predomina el portar menjar, "per no haver de sortir", i la demanda augmenta exponencialment quan fa mal temps. A ningú se li acut pensar en el patiment de qui fa la feina, "bé que els pago", i tampoc es pensa en el perquè algú es veu obligat a acceptar una feina de merda d'aquestes característiques. Perquè hi hagi prou demanda com perquè, especialment de nit, els *riders* siguin els protagonistes del paisatge urbà, cal que els preus siguin molt baixos. I, malgrat l'esforç que suposa, ho són. Molta gent sense gaires possibilitats i expectatives no té més remei que acceptar formar part de la funció subordinada dels

encàrrecs, per ingressar alguna cosa que es pugui assemblar, ni que sigui remotament, a un salari. Com que són molts els que han de recórrer a això, els preus són extremadament baixos. Els clients fins i tot es poden permetre de reptar-se a fer l'encàrrec més difícil possible i donar alguna propina. En el nostre món, se suposa que el client, en tant que part demandant, no cal que tingui cap mena de considerant ètic o moral. Per què?, si l'economia de mercat m'ho justifica tot.

Com en totes les modalitats d'economia de plataforma, perquè la intermediació sigui un gran negoci, es tracta de tenir uns costos exageradament petits.

No estaria malament que, al fer un acte de consum, féssim servir algun filtre moral per deixar d'actuar com uns miserables inconscients

Aquí la fórmula és clara, es tracta de no tenir treballadors, ni les seves condicions ni càrregues. Món de falsos autònoms, que vol dir gent sense contracte, ni assegurança ni salaris garantits que per tal de donar-ne una imatge acceptable se'ls acaba situant com a petits emprenedors. Es parla dels *riders* com a persones que trien lliurement treballar pel seu compte, que prefereixen no tenir lligams i tenir la llibertat de treballar quan els vingui de gust. Treballadors postmoderns que es trobarien a gust sense vincles amb cap empresa i posant

el seu talent i esforç al servei, en cada moment, de qui vulguin. Lògicament, això és una fal·làcia que no se sosté, però en el nostre curiós món fins i tot hi ha víctimes d'aquest sistema que en branden les seves bondats, en una mena d'expressió d'esclavatge consentit.

Aquests dies es jutja el CEO de Glovo, Oscar Pierre, perquè la seva empresa no compleix amb una legislació de fa tres anys que no accepta la figura del fals autònom i que fa que aquests siguin considerats per l'administració laboral com a treballadors a càrrec de l'empresa. Glovo, durant tres anys, ha sentit ploure. Deu 267 milions a la Seguretat Social, i el seu cap, que va pel món amb pretensions de modernitat de l'emprenedor tecnològic, pot acabar condemnat a uns quants anys de presó. Té, amb un grau o altre de vincle, 60.000 ciclistes que reparteixen per ells a tot Espanya. Pertany al gran grup de repartiment a domicili europeu, l'alemanya Delivery Hero, que continua operant al món amb aquest impresentable model de negoci. És prou evident que si l'empresa es regularitza no té cap futur, ja que l'impacte en el preu del servei el faria molt menys atractiu. Més enllà d'això, però, potser fora bo que no ens acostuméssim a establir relacions comercials amb empreses i sistemes que converteixen la necessitat d'ingrés dels més vulnerables en una economia *cutre* basada en l'exploació, que de moderna i tecnològica no en té res i que l'aportació en termes de valor, però també en servei, és nul·la. No estaria malament que, al fer un acte de consum, féssim servir algun filtre moral per tal de deixar d'actuar com uns miserables inconscients.

Llorenç Capdevila

Qui vol ser docent?

Segons les conclusions d'una enquesta del sindicat USTEC, un de cada tres docents es planteja canviar de feina. Els motius de la insatisfacció laboral són diversos: salaris discrets, augment de la burocratització, interferència i poc suport de les famílies, ràtios altes a les aules, desgast psicològic, alumnat amb complexitats difícils de gestionar en grups nombrosos i diversos...

Com sempre que apareixen notícies vinculades amb les condicions laborals de mestres i professors, l'opinió pública (si més no, la que crida més a les xarxes socials) ha mostrat dues cares molt polaritzades. Hi ha els qui se solidaritzen amb els docents i hi ha els qui s'escandalitzen que funcionaris acomodats, ben pagats i amb llargues vacances tinguin la gosadia de queixar-se. Els primers acostumen a ser els mateixos afectats o persones que hi estan vinculades, mentre que els segons solen ser pares que no saben què fer amb els fills quan no són a l'escola o envejosos que no toleren que

ningú tingui algun privilegi del qual ells no gaudeixen.

Com a professor de Secundària, no puc ser imparcial. Però com a docent amb 30 anys d'experiència sí que puc aportar el meu testimoni amb cert coneixement de causa. La nostra és una feina que s'ha de fer amb il·lusió i, si pot ser, amb passió.

Cada cop hi ha més mestres que es plantegen deixar la feina i menys joves que s'hi volen dedicar

Compartir el temps amb adolescents és de les experiències més gratificants del nostre dia a dia, sempre, és clar, que puguis compartir-lo en condicions. Perquè la passió i la il·lusió es desinflen quan t'has d'enfrontar a un mar burocràtic ple de dimensions, avaluacions de competències digitals i socials, àmbits

d'aprenentatge, indicadors d'avaluació transversal, rúbriques diverses, programacions basades en situacions d'aprenentatge i premisses pedagògiques segons les quals les emocions passen sempre per davant de continguts, actituds i procediments; o quan t'adones que cada vegada costa més que els alumnes apartin la vista de les pantalles; o quan t'has d'enfrontar a famílies que no accepten que el seu fill és un gandul o un destraler; o quan denuncies la situació i et cau una allau de retrets perquè es veu que no tens dret a queixar-te.

Podem debatre tant com vulguem i podem atacar tant com ens plagui els qui contribueixen a l'educació dels nostres fills. La dada irrefutable, però, és que cada vegada hi ha més docents que es plantegen deixar la feina i cada cop hi ha menys joves que es plantegen la docència com a opció laboral. Per alguna cosa deu ser, no? I aquest problema, que als centres educatius forma part del dia a dia (quan, per exemple, no envien ningú per cobrir una baixa o costa de cobrir una plaça a principi de curs), és un problema que potser hauria de preocupar tothom.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Anna Ruiz Mestres

La força de la brevetat

Safrà ha guanyat el XLIII Premi de poesia 25 d'Abril Vila de Benissa 2023. Un honor ben merescut per a la poeta Marta Pérez Sierra. El llibre consta d'un bell pròleg de Laia Llobera. L'obra és intensa, íntima, i profunda. Ho veiem ja en els títols dels poemes, que solen constar d'un sol mot (vet aquí la força de la brevetat!) que obrirà i tancarà el poema. Queda clar, doncs, que cal un lector atent, per esbrinar l'encís de la poètica de l'obra.

La bellesa i la intencionalitat dels epígrafs que encapçalen molts poemes mostren el seu lligam amb el text que els precedeix, però també hem de fixar-nos en el ventall d'autors que inspiren i colpeixen l'autora.

Els grans temes de la lírica universal hi són ben presents, com l'amor o la passió, però la Marta viu arrelada al seu temps i els matisa, (amors adolescents, perduts, torturadors, cruels, incestuosos...) junt amb la presència constant de la reivindicació que la dona pugui viure aquest sentiment com vulgui. S'hi respiren múltiples imatges d'infidelitat posades al dia, lluny d'allò a què estem acostumats.

Temes ancestrals com la violència de gènere, el suïcidi, la grassofòbia... dona bàscula, dona descremada... la por al dolor, la mort...

Hi haurà la llum dels àngels després?... la guerra, bateguen fort dins el vers.

No podem oblidar la quotidianitat feta poesia... la mà aferrada al tremp d'aixecar-se cada dia... ni la presència de l'ou de cosir, de les mans clivellades, calloses, de tant de treballar... lligats a les dones senzilles i humils de totes les generacions que ens han precedit, treballadores silenciades, i sargidores incansables d'existències.

Cal parlar del seu delicat erotisme, que com en altres llibres passa pel pit, però en aquí apareix la lactatio de Maria, maternitat que alimenta cos i esperit, com hem vist mantes vegades en meravelloses obres d'art que parlen d'aquest tema, des de l'edat mitjana fins als nostres dies. Pensem en les pintures de Lippa Memmi, Van Eyck, Michelangelo, Rubens, Renoir, Picasso... i tants d'altres. Tot com un triangle on en cada vèrtex hi ha vida, art, i amor.

Altres elements eters amaren els seus versos, com la lluna, les flors, sovint plenes de simbolisme, (frèsies, gladiols, roses, botonets liles...) que coloreixen els poemes, les serps, les uncles... sal a les uncles... els cabells... tanquen un poemari d'una força que et passeja pel trànsit i l'enigma, i que s'acomiada de tu, lector, amb un adeu de plecs d'acordió, on la música i la força del vers et gronxen l'esperit.

'SAFRÀ'

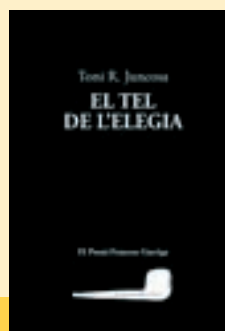
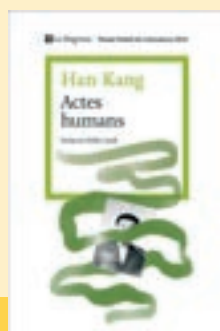
Autor: Marta Pérez Sierra

Editorial: Viena Edicions

Lloc i any d'edició: Barcelona. 2024

Pàgines: 62

NOVETATS EDITORIALS

'Actes humans'

Han Kang
La Magrana

Una de les grans novel·les de Han Kang, la guanyadora del Nobel de literatura d'enguany. L'escriptora sud-coreana pren com a punt de partida la revolta que l'any 1980 van protagonitzar els estudiants a la ciutat de Gwangju contra la dictadura militar de Jeon Duhwan. Del noi que busca el cadàver d'un amic, la història concreta, al retrat coral que parla de la llibertat, el perdó i la memòria.

'Prosa completa'

Joan Maragall
Ed. Proa

Continua el projecte de publicació de l'Obra Completa de Joan Maragall impulsat des de la fundació que porta el seu nom. Després d'un primer volum sobre la seva poesia, que va sortir l'any 2020, arriba ara un estoig amb tres volums que recull tota la seva prosa, editada per Ignasi Moreta i Lluís Quintana. Quedarà encara un tercer volum, el dedicat a les traduccions.

'El tel de l'elegia'

Toni R. Juncosa
LaBreu Ed.

La novena edició del Premi Francisc Garriga, que va consolidant el seu prestigi com a plataforma de promoció d'autors encara inèdits, ha distingit aquest professor i escriptor badaloní. El jurat el considera, en el veredict, "un poemari colpidor pel seu contingut i ritme, que aconsegueix la sintonia amb el lector, i conquereix espais de nosaltres que són adormits i ens incomoden".

'La Peña Rhin, el RACC i la fórmula 1'

J. Viaplana, V. Fradera i J.M. Miret / RACC

Un llibre que entusiasmarà els aficionats al motor. El recull d'una història de més d'un segle de competició, des de les primeres que la Peña Rhin organitzava al circuit de Terramar (després a Montjuïc i Pedralbes) fins l'actual campionat de Fórmula 1 al Circuit de Catalunya. De Franco Nuvolari a Max Verstappen, una relació amb el món del motor que forma part de la identitat del país.

'L'aventura del Pare Noèl'

Pilarín Bayés
Ed. Mediterrània

Dues Lectures és una col·lecció que presenta en cada llibre dues històries en forma capicua. En aquest, Pilarín Bayés hi reuneix *L'aventura del Pare Noel* i *La màgica nit del Reis d'Orient* com dues cares de la mateixa moneda nadalena. Històries en què el Pare Noel, el tió i els Reis, que acaben descobrint que no són competència i junts fan feliços els infants. Ideal per a primers lectors.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

358

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Els sufixos diminutius (II): altres casos

L'altra setmana vam veure que en català hi ha diversos sufixos diminutius, alguns que s'usen exclusivament en algunes zones (a les Illes Balears o al País Valencià). Avui en veurem alguns més que s'han introduït en època recent i que no formen part del repertori tradicional ni tampoc entren en la gramàtica de l'IEC.

Ens referim al diminutiu -illo/-illa, que s'ha estès relativament en capes diverses de la població –recordem que hi ha -ill/-illa, d'un ús molt limitat i sovint en paraules que han quedat fossilitzades (esquerdill, foradill, jonquilla, barnilla, etc.)–. El fet és que avui es diu molt **concertillo* (un petit concert), **barillo* (baret), **suquillo* (suquet), **porrillo* (porret), **birrilla* (birreta), **varilla* (vareta), etc. Tot en l'àmbit informal. En català no és que en faltin, de diminutius: -et/-eta, -ó/-ona i d'altres que ja hem vist.

A vegades parant l'orella se sent a dir el **mercadillo* o el **mercadet* (aquest últim és un calc del primer). En català se'n diu sempre *mercat*, dels dos tipus de mercats: el que es fa al carrer i el que té un edifici municipal on hi ha les parades fixes. En castellà, en canvi, el *mercadillo* és el mercat de carrer i el *mercado* és el mercat municipal que es troba en un edifici tancat. Tampoc diem **mascarilla*, sinó *mascareta* o simplement *màscara*.

Així mateix, s'ha de vigilar perquè el sufix augmentatiu -ón/-ona del castellà no equival a -ó/-ona ni a -ot/-ota del català. -o/-ona té un valor diminutiu i -ot/-ota sol tenir un valor despectiu: "Aquest jersei és més aviat lletjot". Però aquest sufix castellà té molts més usos que són difícils de simplificar: *caserón* (casassa), *cagón* (caganer), *meón* (pixaner), *cabezón* (capgròs), *narigón* (nassut), *bonachón* (bonifaci), *fortachón* (fort, forçut), *apagón* (apagada), *chapuzón* (ca(p)bussada) o *resbalón* (relliscada).

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de
vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

VIURE A CATALUNYA.
APRENEM CATALÀ
des de l'anglès

LIFE IN CATALONIA.
LEARNING CATALAN
from English

Aprenem català des de l'anglès

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'anglès.

Ho podeu trobar a:

ELNOU.CAT

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

UNITAT 06: El mercat i les botigues

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

THE DOORS
'L.A. Woman'
Elektra, 1971

Aquest *L.A. Woman* és el setè disc de The Doors. Es va publicar l'abril de 1971 i és l'últim amb la presència de Jim Morrison, líder, cantant i lletrista del grup i figura mítica del rock. Morrison va morir pocs mesos després d'un atac de cor, el 3 de juliol, a la banyera d'un hotel de París, on s'havia retirat víctima d'una depressió. Tenia 27 anys i, per tant, forma part de l'anomenat Club dels 27, estrelles del rock que van morir a aquesta edat. Els altres són Brian Jones, Jimi Hendrix, Janis Joplin, Kurt Cobain i Amy Winehouse. El disc és excepcional, el millor dels Doors juntament amb el primer. Aquí, el grup abandona una mica la psicodèlia, de la qual en van ser més o menys els inventors, per endinsar-se en el blues, amb les lletres tan poètiques Morrison. Tot i així, sí que es nota que la veu se li començava a desgastar. Dues cançons, precisament les més llargues,

d'uns vuit minuts, destaquen per sobre de tot. Una, la que dona nom al disc, la rítmica "L.A. Woman", i l'altra, la que el tanca, la melancòlica "Riders on the Storm", amb un piano sublim que en alguns moments tira cap al jazz. Només per aquests dos temes ja val la pena tenir el disc a casa. Però n'hi ha unes quantes més de precioses, tot i que no són tan famoses, com "Love Her Madly", que va ser un single d'èxit, "The Changeling" i "L'America".

NOTES

Slipknot, Savatage, Scorpions i Judas Priest al Rock Fest

Els amants del rock clàssic i dur de tota la vida ja poden anar esmolant les eines. La novena edició del festival Barcelona Rock Fest es farà els dies 26, 27, 28 i 29 de juny de 2025 al parc de Can Zam de Santa Coloma de Gramenet (Barcelonès) i des de fa un mes ja es coneix el nom de les primeres bandes confirmades: Scorpions, Judas Priest i Runrig Wild. Aquesta setmana, a més, s'hi han afegit tres noms més. El primer és el dels nord-americans Slipknot, un dels culpables de la revolució del metal a finals de los 90, que tornaran a Catalunya després de més de 15 anys sense trepitjar el país. El segon nom és el d'Alestorm, considerada una de les millors bandes de folk-metal del món. I el tercer és Savatage, la mítica banda de metal progressiu que tornarà a l'Estat després de més de 20 anys. Al Rock Fest, a més, faran l'únic bolo a la Península en tot el 2025. Slipknot i Savatage actuaran el dijous 26 de juny, mentre que els escocesos Alestorm ho faran el diumenge 29 de juny presentant sobretot els temes del seu darrer disc, *Seventh Rum of a Seventh Rum*. Des de fa uns dies ja es poden adquirir les entrades de dia i els abonaments VIP a la web d'un festival (www.barcelonarockfest.com) que s'ha conver-

tit en la trobada rockera més multitudinària del país. Aquest 2024, per exemple, van passar-hi prop de 50.000 persones de 71 nacionalitats diferents per gaudir de grups com Pantera, Wasp, Warcry, Deep Purple o Blind Guardian. El Rock Fest es va celebrar per primera vegada el 2014 amb noms com Manowar, Mojinos Escozíos, Gamma Ray, Medina Azahara, Twisted Sister, Obús o Barón Rojo. I des de llavors, amb l'únic parèntesi de la pandèmia, s'ha consolidat com un clàssic per on han passat alguns dels grups més rellevants del rock i el metal tant nacional com internacional.

EL TEST

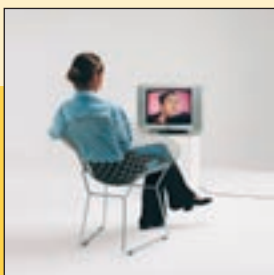
Mireia Rial (Sexy Lotus Subidón)

Primer instrument que vas aprendre a tocar. El violí. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** Vaig cantar al Cor Cabirol de Vic. **Primer concert en directe.** Recordo com a molt especials els concerts amb l'Escola de Música de Vic. **Primer disc que et vas comprar.** El del Club Súper 3. **Quants discos tens aproximadament?** Al meu pis no en tinc cap. Ho escolto tot *on line*. **Salva'n tres (de discos).** En salvaria algun de Pau Vallvé, d'Est Oest i de la Sílvia Pérez Cruz. **Grups o músics de capçalera.** Jain i Noga Erez. **Un concert (com a públic) per recordar.** Patrick Watson a la sala Paral·lel 62 de Barcelona.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

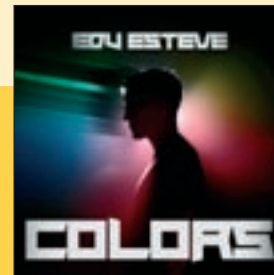
SARA ROY
'Alter ego'

Arriba el segon disc de la manresana i ex-Macedònia Sara Roy. L'àlbum, amb vuit peces, s'enceta amb l'homònima "Alter ego" amb pop electrònic ballable emmirallant-se en dives com Madonna o Britney Spears. També hi ha alguna sorpresa com una reinterpretació del mític "Dancing in de moonlight" i un parell de balades. La primera és "Parte de mi", que canta amb el madrileny Alberto Vela, i la segona, "Cor de cendra", on parla sobre la pèrdua i el record. Un disc, doncs, de contrastos on no hi canta Miki Núñez.

ANDRÉS BELMONTE
'Garbí'

Andrés Belmonte és un músic valencià que s'ha especialitzat sobretot en músiques otomanes i aràbigues. Fins i tot va estudiar *ney* (una espècie de flauta) turc i música clàssica otomana amb Ömer Erdogan i ney àrab al Conservatori del Caire, a Egipte. I és clar, amb aquest historial *Gharbí* és un disc ideal per fer un creuer sonor sortint del Mediterrani que banya el País Valencià amb parades a les ribes del món àrab amb sonoritats a les quals habitualment estem poc acostumats. Diferent, sorprenent i molt interessant.

EDU ESTEVE
'Colors'

El concursant de la primera edició d'*Eufòria* Edu Esteve segueix ben actiu i acaba de publicar *Colors*, un àlbum de pop (de vegades d'autor) on ha associat cada cançó a una emoció i un color. La ràbia amb el vermell, la tranquil·litat i el creixement personal amb el verd, la lleialtat, la confiança i la calma amb el blau, i la diversió, la joventut i la felicitat amb el color groc. En una de les cançons, "Cala mar", que ja havia sortit com a single aquest estiu, canta amb els osonecs Pelat i Pelut (que estrenaran nou disc el 2025).

SALUT

Dr. Josep Castanedo / núm. col. 11.394

Biotecnologia i Medicina CRISPR i edició genètica

CRISPR-Cas9 ha obert noves possibilitats en la modificació genètica precisa. Ja s'estan desenvolupant teràpies gèniques per tractar malalties hereditàries i alguns tipus de càncer.

■ Medicines personalitzades

La medicina personalitzada està avançant gràcies a la genòmica, la qual cosa permet adaptar els tractaments a les característiques genètiques de cada pacient, i d'aquesta manera millorar-ne l'eficàcia i reduir-ne els efectes secundaris.

■ Vacunes d'ARNm

Després de l'èxit de les vacunes contra la covid-19, ara s'estan investigant vacunes d'ARNm per a altres malalties com el càncer, el VIH i la malària.

Neurociència i cervell

■ Interfícies cervell-ordinador

S'estan desenvolupant tecnologies per llegir i escriure informació directament des del cervell humà, la qual cosa té el potencial de tractar

malalties neurodegeneratives i oferir noves formes de comunicació per a persones amb discapacitats severes.

■ Neuroplasticitat i reparació neuronal

Els avenços en la comprensió de la neuroplasticitat estan obrint possibilitats per a tractaments en malalties com l'Alzheimer, l'esclerosi múltiple i altres afeccions cerebrals.

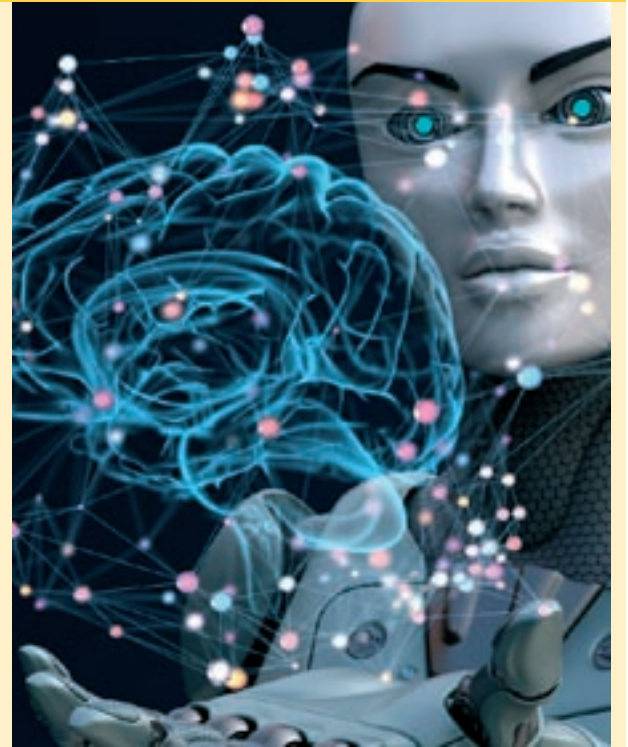
Robòtica i automatització

■ Robots autònoms

Els avenços en robòtica, especialment en robots autònoms, estan canviant la manera com interactuem amb la tecnologia. Aquests robots poden realitzar tasques en fàbriques, hospitals i fins i tot a la llar.

■ Exoesquelets

S'estan desenvolupant exoesquelets per ajudar les persones amb discapacitats motores a caminar, a més de millorar les capacitats físiques en

situacions laborals exigents.

Els avenços científics en el tractament de malalties degeneratives cerebrals, com l'Alzheimer, la malaltia de Parkinson, l'esclerosi lateral amiotròfica (ELA) i l'esclerosi múltiple estan sent molt prometedors en diverses àrees de la recerca.

PANTALLES I BOTONS

Isaac Muntadas

Bola de Drac Llum, foc, destrucció: torna en Son Goku en català!

"Anem-la a buscar! La Bola de Drac. Envoltada en un misteri, és un gran secret". És cert que no podrem escoltar les cançons de la sèrie (*openings* i *endings*) en català per ordre directa de l'estudi d'animació japonès Toei Animation, que vol que sonin en la llengua nipona, però 30 anys després de l'emissió del primer capítol en català a TV3 de *Bola de Drac*, ja podem veure la sèrie japonesa a la plataforma 3Cat, a la carta. Creada l'any 1984 pel mangaka Akira Toriyama, que va inspirar-se en el *Viatge a l'Oest*, el clàssic de la literatura xinesa del 1592 de Wu Cheng'en, *Bola de Drac* va passar-se a l'anime el 1986. Les aventures d'en Son Goku van marcar diverses generacions al nostre país. Una febre que va començar als noranta i s'ha propagat fins a l'actualitat. *Bola de Drac* va permetre aprendre català a un munt de persones. Fins i tot, als caste-

llanoparlants se'ls fa estrany no sentir *mongetes màgiques*, *Follet Tortuga* o els mítics renecs d'en Vegeta. Molt millor *pelacanyes*, *baliga-balaga*, *merda seca* o *mitja bufa* que els insults *moderns*.

Des del 26 de novembre es poden veure els 153 capítols de *Bola de Drac*. La trama se situa a l'adolescència d'en Goku, un superguerrer amb cua de mico que té una força sobrehumana. Amb la companyia de personatges com la Bulma o l'Oolong, en Goku viu aventures per trobar les llegendàries set boles de drac, que concedeixen un desig a qui les reuneixi. Els tres tornejos de les arts marcial vertebraren una sèrie en què en Goku, entrenat pel Follet Tortuga, ha de derrotar enemics com el malvat Satanàs Cor Petit. Durant aquesta època va coneixent els rivals que acabaran essent els seus amics: en Krilin, en Yamcha, en Ten Shin Han o en Chaoz. És una part de la sèrie desenfadada amb enemics força sapastres com en Pilaf i algun *crossover* divertit amb l'aparició de l'Arale de *Doctor Slump*, també de Toriyama.

A partir d'aquest dijous, també podem veure els 291 episodis de *Bola de Drac Z*. He de confessar que és la meva part preferida de la sèrie. Aquí en Goku ja és adult i el to de la trama no és tan infantil, sinó més fosc i dramàtic. L'objectiu d'en Goku i els seus amics passa a ser el de salvar la Terra. Primer dels super-

guerrers amb en Vegeta al capdavant i després de la santíssima trinitat del mal: en Freezer, en Cèl·lula i el monstre Buu. Entremig, la recerca de les boles de drac al planeta Namek o el combat contra els androïdes. Una part de la sèrie on tot és "llum, foc i destrucció" i el fill d'en Goku, en Son Gohan, exerceix de protagonista. No tindrem *Bola de Drac GT*, però sí els 131 capítols de *Bola de Drac Súper* (2015-2018), que es podrà veure el 2025 per primer cop en català. Ara invocaré el drac Shenron per demanar-li a TV3 que faci la mateixa promoció d'altres animes com el *Detectiu Conan* o *One Piece*. Almenys, se'ls ha de reconèixer la seva bona tasca amb el doblatge de capítols, però en volem més.

FITXA TÈCNICA
Plataforma: 3Cat (TV3)

Gènere: Aventures, acció i fantasia (Anime)

Llengua Original: Japonès

Català: Sí

Capítols: 153 Bola de Drac, 291 Bola de Drac Z i 131 Bola de Drac Super

Creador: Akira Toriyama (Manga) i Toei Animation (Anime)

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

PARADOXA IMMOBILIÀRIA

El mercat de compravenda d'habitatges s'ha reactivat de manera més que notable a Catalunya. Les últimes dades disponibles ho corroboren. En el tercer trimestre les operacions s'havien incrementat un 16,4% respecte dels tres mesos precedents, segons dades del Col·legi de Registradors. La relativa atonia dels primers mesos de l'any, encara amb tipus d'interès elevats, comporten que en l'acumulat dels primers nou mesos de l'any hi hagi un descens del 3% en el total de compravendes. Però això no resta rellevància a una tendència alcista observada conforme ha anat avançant el 2024. La coincidència del període de creixement amb el descens dels tipus d'interès acordats pel Banc Central Europeu és simptomàtica de fins a quin punt el mercat esperava aquestes retallades.

En el període amb tipus d'interès a l'alça, s'observava una clara tendència a la contenció. Era especialment rellevant que baixava més el nombre d'hipoteques firmades que no pas el total de transaccions registrades. La traducció més evident d'aquesta tendència era que s'estaven fent més operacions al comptat i que, per tant, es dedueix que qui estava tenint més protagonisme en el sector de l'habitatge eren els inversors. Ara el nombre d'hipoteques tendeix a equiparar-se amb el total de compravendes –representen un 72% del total d'operacions i creixen un 12% respecte a fa un any–, i això convida a concloure que els particulars estan guanyant presència en el mercat immobiliari.

El mercat de compravenda d'habitatge mostra una tendència alcista tot i que els indicadors generals augurarien una certa contenció. Si bé és cert que s'estan marcant xifres rècord pel que fa a persones treballant, també ho és que la taxa d'atur continua sent la més elevada de la Unió Europea. En paral·lel a aquesta circumstància, els preus dels habitatges creixen més que els salaris. Per exemple, amb les mateixes dades del Col·legi de Registradors, el preu d'un habitatge de compravenda a Catalunya s'havia incrementat un 3,9%, fins a 2.575 euros per metre quadrat, només entre el segon i el tercer trimestre de l'any.

Atur elevat, creixement de preus per damunt dels salaris, però tendència creixent en les operacions de

compravenda. És la paradoxa del sector immobiliari. Les xifres, naturalment, no arriben als rècords dels anys previs a l'esclat de la bombolla immobiliària (l'any 2005 s'havien fet 41.000 operacions en el tercer trimestre i aquest any en són 25.600), però els contextos són ben diferents. Sobretot perquè aquell 2005 hi havia una gran oferta d'habitatges, principalment de nova construcció. De fet, es venen més habitatges nous, 21.600, que usats, 19.400. El 2024, se'n venen 4.800 de nous i 21.000 d'usats. Aquesta dada diu molt de com era el parc residencial fa 19 anys i com és actualment. I de fins a quin punt, si no entra oferta nova al mercat, s'arribarà a un punt de greus dificultats per a l'evolució del mateix sector. De fet, i aquestes són dades estatals, l'oferta d'habitatge era, en el tercer trimestre d'aquest any, un 10% inferior a la de fa un any.

A aquest descens hi està contribuint, naturalment, la lentitud en l'evolució de la nova construcció d'habitatges. Aquest és un factor que no ha de ser necessàriament negatiu. La bombolla immobili-

ària es va produir per un excés d'alegria constructora, fonamentada en part per una concessió excessiva de crèdit als promotors. En contrapartida, s'està produint un descens de l'oferta que acaba afectant a l'alça el preu. Des del portal català pisos.com ja adverteixen que aquesta manca d'oferta contribuirà a una pujada de preu durant almenys els propers dos o tres anys. Això afecta el mercat de venda, però també el de lloguer.

És precisament el fort increment dels preus de lloguer el que també empeny el creixement en els costos de la compravenda. Les persones, parelles o famílies que busquen un habitatge es troben amb la situació que, si tenen estalvis –i la taxa d'estalvis és encara elevada, amb repunts en els últims mesos segons les dades del Banc d'Espanya–, la factura mensual d'una hipoteca és menor que la d'un lloguer. Una raó de pes per comprar, particularment en un país que té força arrelada la cultura de la propietat en el camp immobiliari.

A tots aquests factors s'hi suma la presència encara notable dels compradors estrangers. Segons les dades del Col·legi de Registradors, les operacions amb persones estrangeres representen un 16% del total de transaccions fetes en el tercer trimestre. Aquest col·lectiu suma un percentatge notable a la demanda amb una oferta a la baixa. Més pressió per al mercat.

Encara que el context actual no és el de 2008, totes les circumstàncies esmentades haurien de motivar que s'encengués un llum d'alarma. Els mals del sector de l'habitatge, sobretot pel que fa a les desigualtats a l'hora de poder-hi accedir, no només no donen senyals de solució, sinó que tendeixen a empitjorar. Una vegada més, la traducció és que els joves triguen més a emancipar-se, que augmenten les dificultats per fer front a quotes d'hipoteca que creixen al ritme alcista dels preus. Qualsevol daltabaix econòmic, i per tant laboral, conduiria a greus dificultats. I, en aquest context, es troba a faltar una actuació més proactiva dels governs que vagi més enllà de proclames sobre el foment, encara incert, d'habitatge públic i assequible. Més que discursos i programes electorals, la situació de l'habitatge demana acció.

INDICADORS

Menys turisme extrahoteler

El nombre de pernoctacions en allotjaments extrahotelers a Catalunya va baixar gairebé un 2% al mes d'octubre. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, el descens és especialment intens en pisos turístics. Amb un 12% menys de pernoctacions és la tipologia d'allotjaments que més baixa, per damunt dels càmpings. Les cases de turisme rural i els albergs augmenten les pernoctacions.

Mínima alça a l'automòbil

Les matriculacions de turismes va augmentar un 1% al novembre, fins a 10.929 unitats, segons dades de les patronals Anfac, Faconauto i Ganvam. En el període entre gener i novembre, el mercat també mostra una mínima tendència alcista, de l'1,5%, respecte de l'exercici passat. Al novembre, van baixar les matriculacions de turismes de gasolina i, especialment, gasoil. Creix la resta de combustions.

EL SO DE CAMINAR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

Claus fonamentals per disminuir l'estrès

Les pressions diàries, les diferents responsabilitats, generen una càrrega mental que, si no es gestionen adequadament, poden derivar en greus conseqüències per a la salut física, mental i emocional i es tradueix en estrès.

Una veritable gestió de l'estrès requereix un canvi profund en la manera com interpretem i responem als esdeveniments externs. En aquest context, dos conceptes fonamentals emergeixen com a eines poderoses per reduir l'estrès: l'acceptació i fer-se càrrec del que depèn de nosaltres.

L'acceptació i enfocar-se en el que depèn de nosaltres són essencials per a una vida més equilibrada i amb menys tensions. Si aprenem a acceptar el que no depèn de nosaltres i a enfocar la nostra energia en el que sí que podem controlar, podem reduir significativament el patiment i viure amb més pau mental.

L'estrès no és intrínsecament dolent; és una resposta natural del cos que ens ajuda a afrontar amenaces o situacions desafiantes. No obstant això, en la societat actual, on les amenaces no són necessàriament físiques, aquesta resposta fisiològica s'activa de manera prolongada per preocupacions quotidianes.

Si l'estrès és crònic, condueix a diferents problemes de salut.

El que realment converteix l'estrès en un problema és la interpretació que fem de les situacions. L'estrès no depèn únicament dels esdeveniments externs, sinó de com els percebem.

Moltes vegades ens resistim a les situacions, a les persones o als resultats que no encaixen amb les nostres expectatives. Aquest tipus de resistència genera un conflicte intern que alimenta l'estrès.

Acceptar no significa resignar-se ni ser passiu davant les dificultats. Acceptar implica reconèixer la realitat tal com és, sense negar-la ni intentar canviar-la si no és a les nostres mans fer-ho.

Quan estem plenament presents, ens alliberem de la càrrega del passat i de la incertesa del futur, cosa que redueix automàticament l'estrès.

Un altre aspecte de l'acceptació és aprendre a acceptar les nostres emocions. En lloc de rebutjar o suprimir-les, quan les acceptem, les emocions

poden ser processades de manera més saludable.

El segon pilar per disminuir l'estrès és fer-se càrrec del que depèn d'un mateix. La clau és redirigir la nostra energia i atenció cap a allò sobre el qual sí que tenim influència. Aprendre a distingir el que depèn de nosaltres i el que no és clau.

Quan enfoquem la nostra energia en allò que podem canviar reduïm el sentiment d'impotència i frustració que moltes vegades alimenta l'estrès.

Reconèixer que les nostres eleccions i actituds influeixen en la nostra experiència de vida. Quan assumim la responsabilitat de les nostres accions, deixem de sentir-nos víctimes de les circumstàncies i comencem a actuar amb més proactivitat.

Quan decidim ocupar-nos del que depèn de nosaltres, transformem la preocupació en acció i experimentem sensació de control.

L'acceptació i l'enfocament en el que depèn de nosaltres són habilitats pràctiques que es poden desenvolupar i aplicar en la vida quotidiana per reduir l'estrès.

Aprendre a acceptar i ocupar-se del que depèn d'un no només redueix l'estrès, també és una forma de viure la vida amb més plenitud i autenticitat.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 06-12-2024 al 12-12-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Alguna cosa passarà que hauràs de fer un pas enrere i adonar-te del que estàs fent malament. No et precipitis. Fas noves amistats allà on estiguis practicant esport.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Vols ascendir professionalment i se t'obren algunes portes, però et convindrà fer-ho de manera ètica i legal. Diferències amb algú de la família i també alguna discussió.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si havies deixat una feina o activitat perquè feies altres coses, ara pots tornar a dedicar-t'hi. Podries sentir-te una mica nostàlgic i trucar a les antigues amistats.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

La Lluna Creixent inclina a un possible augment de les responsabilitats. Voldràs ajudar una persona de la família que passa per un moment complicat o que està malalta.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Podries començar una relació amb una persona una mica més jove que tu. Possible discussió amb un amic per assumpte de diners. Mireu d'aclarir-ho per no trencar l'amistat.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

T'interesses per algú amb qui t'agradaria tenir una relació, però és possible que l'altra persona no cerqui el mateix que tu. Si tens parella, està especialment sensible.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Venus i Plutó a Casa V inclinen a l'enamorament i és un trànsit que afavoreix la inspiració artística o literària. Comences a fer una mica d'esport per guanyar en salut.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Has començat una nova etapa vital i amb ella poden augmentar les responsabilitats familiars/domèstiques. També és possible un canvi de residència a una altra població.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Si has de fer gestions burocràtiques o t'has d'enfrontar a alguna mena de judici, t'anirà bé ser prudent i guardar-te informació per tu. No tot-hom que t'envolta és de fiar.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Tot i que l'economia t'ha llevat la son, sembla que n'agafes el control. En l'amor, pot aparèixer una persona d'origen estranger o que viu lluny i que potser ja coneixes.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

La conjunció de Venus/Plutó pot fer-te viure una apassionant història amorosa o revifar la flama de la relació que ja tens. Bon moment per millorar la gestió de l'economia.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Augment de la sensibilitat i la intuïció que t'ajudarà en les teves interaccions del dia a dia. A la feina, potser hauràs de parar els peus a una persona molt autoritària.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Bird'
d'Andrea Arnold

Arnold adopta el realisme màgic

Arriba als cinemes *Bird*, d'Andrea Arnold, després de competir en secció oficial en el passat Festival de Canes, certamen on ha estat guardonada en tres ocasions amb el Gran Premi del Jurat pel seu film de debut *Red Road* (2006) i els posteriors *Fish Tank* (2009) o *Honey* (2016). La realitzadora britànica, responsable també d'episodis de sèries televisives com *Transparent* o la segona temporada de *Big Little Lies*, darrerament havia participat a Canes amb un documental, fora de competició, sobre el maltractament animal a les granges angleses, *Cow* (2021), una inquietud animalista que s'expandeix ara enmig de la ficció de *Bird* a partir d'una història original pròpia amb aires de conte.

Bird ens explica la història d'una nena de 12 anys, Bailey (Nykiya Adams), que va a viure amb el seu germà Hunter (Jason Buda) i el seu pare, Bug (Barry Keoghan), separat de la seva dona, en una casa ocupada al nord de Kent (Anglaterra). Bug no té gaire temps per a ells i la Bailey coneix un noi solitari que li fa companyia, anomenat Bird (Franz Rogowski). Per un altre costat, Bailey haurà de passar dies també a casa de la seva mare, ara ajuntat amb un home maltractador i violent, enmig d'un ambient hostil i desagradable. Retrobem el segell habitual de la directora anglesa posant el focus en personatges marginals amb un tractament cinematogràfic enèrgic i directe, tot i que en aquesta ocasió s'ha centrat en una protagonista adolescent forçada a créixer

de cop en la tradició del format conegut com a *coming of age*.

Tenim la sensació, però, de veure una història previsible i apamada, emparentada més que mai amb el cinema social de Ken Loach amb els seus defectes associats. En aquesta ocasió, Arnold introdueix un ingredient fantàstic associat al personatge de Bird, complementat amb presència de gavines, corbs i altre bestiar, elements que donen un bonic i reparador aire de faula al conjunt. Però es detecten algunes concessions fàcils com els numerets musicals i vocals de Barry Keoghan, algunes estridències com l'esclat de violència del padastre o uns crèdits finals on persones anònimes entonen una cançó emblemàtica de la pel·lícula combinant-ho amb aparicions d'animalons.

L'estrena de la pel·lícula d'Andrea Arnold coincideix en la temporada alta de nominacions a premis cinematogràfics arreu i de moment ja n'ha aconseguit dues als Premis del Cinema Europeu en les categories de millor direcció i millor interpretació masculina per a l'actor alemany Franz Rogowski – *Passages* (2023, Ira Sachs) o *Great Freedom* (2021, Sebastian Meise)–. D'altra banda, *Bird* compta amb un actor amb ganxo com és l'irlandès Barry Keoghan després dels seus celebrats papers a *Saltburn* (2023, Emerald Fennell), *Dunkerque* (2017, Christopher Nolan) o *El sacrifici de un ciervo sagrado* (2017, Yorgos Lanthimos).

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Polifem Consort s'estrenen com a residents a Moià

Polifem Consort. 'Stylus Phantasticus'. Auditori de Sant Josep, Moià. Dissabte, 7 de desembre. 18.00h.

Polifem Consort és la segona formació que durant tres anys serà resident de Joventuts Musicals de Moià. El seu període de col·laboració estreta amb l'entitat s'estrena dissabte amb un concert d'Anna Urpina (violí barroc), Jordi Domènech (clavicé) i Nicola Brovelli (violoncel).

Guillem Roma, a Cardedeu

Concert de Guillem Roma. Tarambana, Cardedeu. Diumenge, 8 de desembre, 18.15h.

El músic Guillem Roma oferirà un concert especial aquest diumenge a la tarda al Tarambana. Serà entre amics i amb el públic molt a prop. D'aquesta manera podran compartir una bona estona amb el músic osonenc, amb una intensa trajectòria i amb diversos projectes a l'esquena, i participant en diverses formacions.

CINECLUB

'Tatami'

Estats Units - Geòrgia, 2023. Dir. Zar Amir Ebrahimi i Guy Nattiv. La iraniana Leila competeix al Campionat Mundial de Judo amb opcions de guanyar la medalla d'or. No obstant això, el govern del seu país no vol que una esportista femenina es converteixi en un referent nacional, de manera que l'obliga a fingir una lesió i retirar-se de la competició. Amb la seva llibertat i la de la seva família en joc, Leila s'enfronta a una decisió impossible: fingir una lesió i obeir el règim iranià, o desafiar-los tots dos i seguir lluitant per l'or. *Tatami* és un film esportiu construït com si fos una pel·lícula de suspens. Amb una narració àgil i tensa, ens fa partícips de la decisió impossible de la protagonista.

CINECLUB VIC
Dimarts, 10 - 20h
VO en persa i anglès
amb subtítols
Espai ETC

'Tiempo compartido'

França, 2024. Dir.: Olivier Assayas. Comèdia. VO francès, subtitulada en castellà. No recomanada per a menors de 7 anys. Paul, un director de cinema, i el seu germà Etienne, un periodista musical, es troben atrapats a la casa de la seva infància al costat de les seves parelles, Morgane i Carole. Mentre el món exterior es torna cada vegada més inquietant, tots quatre han d'enfrontar-se al pas del temps, els records i els secrets ocults. A mesura que breguen amb aquestes tensions, descobreixen que les seves millors eines són les arts, el romanç i la comèdia, que impregnen fins i tot els moments més quotidians.

CINEMA ESBARJO
Cardedeu
Dijous, 5 - 20h
Dissabte, 7 - 20h

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS - Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. O fitxatge o accés a la carretera, però sempre en forma de cos humà (sa o no) / 2. Retorn enrera. Element tan potent que deslloriga qualsevol nariu / 3. Allò que no sona. Sistema per elaborar un discurs. Puf tot rebregat / 4. Ajuntem un impuls mínim. El dolent de la pel·lícula d'en Perry Mason / 5. La gana no la fa passar, però de companyia sí que en fa. Del gòtic escapçat, el que se sent / 6. Amics de l'Extracció Social. Artista de la pista. Punta de llança / 7. Fa de mal citar, el dispositiu electrònic. Policromat com una pupil·la / 8. Prou gros per causar un incendi de pel·lícula. Cor de carxofa / 9. Vocalitzen el saber. Com que és caribenya no li agrada gens la roba d'abrigar / 10. Consideren que no broten com cal. Rentem a l'antiga / 11. Intranet. Sota els peus de l'equilibrista. Síntomes d'asocialitat / 12. Planta que deixa la Gina ben marejada. Pisparen el vestit de l'animal de trineu / 13. Té el cor a la truita i les fulles al carbó. La part més costosa de la moneda.

VERTICALS: 1. Enterrat d'una manera força inhumana. Despatxo el que queda de l'atenenc / 2. Escorça de nesprer. Reprodueixin l'Ascensió. No gaire gaire / 3. Uns quants paios reunits esperant la propina de sotamà. Bosc present a totes les comarques / 4. Faig un programa pels de dalt. Deu córrer per allà baix, un ocell tan desanimat / 5. Tros de paret pels cabells de la pubilla. Moble eternament castigat. Ho té el mico i la mica no / 6. Benefici que l'àpat presagia bo. Línies obertes per la trinxera de sota / 7. Ho té en Quico i la Quica tampoc. Qualsevol dia quedaràs lisiat,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											

amb tal neteja de sang. Mal amo / 8. Desfilades que revolucionen Reus. Interpretaré el ball del capgirell / 9. No falten a dinar ni a sopar. Sap guardar les formes però no els secrets. Indiquen els anys sota zero / 10. Si l'han fet encarregat de l'obra és perquè n'és capaç. Fa flotar naus, la garrepa / 11. Arrodoneixi globus. No va quedar per vestir sants ans cavalls / 12. Sentiu les dues últimes. Plantofada (a la cuixa de la Xita?).

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

6	8	2		3				
9					8	3		1
			7					
		7			6	1		
5								6
		1	2			4		
					4			
2		4	9					5
				7		2	4	3

Dificultat: difícil

7	1	2						8
3						9	2	
				2	4			
6	2		8		4			
		7				3		
			9		7		8	2
	9	6						7
2						8	4	9

QUADRE NUMÈRIC

	+		+	1	11
-		+		-	
	-		+	9	12
-		-		-	
	+	2	+	6	12
-9		10		-14	

SOPA DE LLETRES

F	T	C	S	H	A	E	B	L	V
O	A	Z	O	X	A	S	R	L	K
G	E	R	T	L	L	P	O	E	F
T	P	O	G	L	A	R	D	Z	E
B	R	K	E	O	Z	A	I	N	W
R	P	N	V	C	R	T	T	T	F
L	Ç	A	P	U	L	E	S	P	P
C	I	S	A	L	L	A	A	V	J
D	D	T	A	P	I	S	B	O	N
L	B	T	R	Y	J	Z	N	J	T

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Aerògraf
- Bastidor
- Brotxa
- Cisalla
- Cola
- Esprai
- Llenç
- Lupa
- Pinzell
- Tapís

SOLUCIONS

					-9
					10
					11
					12
					12
					11

1	9	6	8	7	5	2	4	3
2	3	4	9	6	1	7	8	5
7	5	8	3	2	4	6	1	9
8	6	1	2	9	3	4	5	7
5	2	9	4	1	7	8	3	6
3	4	7	5	8	6	1	9	2
4	1	3	7	5	2	9	6	8
9	7	5	6	4	8	3	2	1
6	8	2	1	3	9	5	7	4

2	7	3	1	6	5	8	4	9
8	9	6	2	4	3	1	5	7
1	4	5	7	8	9	2	6	3
4	3	1	9	5	7	6	8	2
5	8	7	6	2	1	3	9	4
6	2	9	8	3	4	7	1	5
9	5	8	3	1	2	4	7	6
3	6	4	5	7	8	9	2	1
7	1	2	4	9	6	5	3	8

1	I	N	C	O	R	A	C	I	O						
2	N	R	O	T	E	R	U	R	A	N	I				
3	H	O	T	O	E	P	F	A	L	L	A				
4	M	I	S	E	R	I	A	O	T	I	C				
5	A	E	S	E	R	I	A	T	L	E	T	A	V	A	
6	T	R	I	A	C	I	R	I	S	A	T				
7	C	O	L	A											
8	A	E	R	O	S	S	A	L	L						
9	A	E	R	O	B	E	N	I	L	L	A	V	E	M	
10	T	R	O	B	E	N	L	A	V	E	M				
11	E	M	A	R	O	M	A	V	S	O					
12	N	G	A	I	R	O	B	A	R	E	N				
13	C	A	R	A											

Dificultat: mitjana

Dificultat: difícil